

UPUTSTVO ZA PISANJE ESEJA

Beograd, 2005. godine

I Definicije i raspored građe

Esej je kraći sastav, dužine oko tri stranica teksta, u kome se obrađuje jedan problem, koji može biti različitog nivoa opštosti. U eseju se daje sažet pregled autorovog viđenja tog problema, argumentacija koja bi trebalo da potkrepi navedeno viđenje, drugačiji načini tumačenja zadatog problema, te mogućnosti njihovog poređenja.

U pogledu rasporeda građe, svaki rad se sastoji od određenog broja elemenata. Njihov uobičajeni redosled u obimnijim radovima, na primer monografijama, jeste sledeći: naslov, predgovor, sadržaj, apstrakt (sinopsis), uvod, deo sa definicijama, opisni deo, analitički deo, sažetak, spisak literature, indeksi, prilozi. Kada je reč o esejima, raspored građe, zbog dužine eseja, mora biti nešto drugačiji. Eseji sadrže sledeće elemente: naslovna strana, uvod, deo sa definicijama i analitički deo.

Naslovna strana mora sadržati naziv institucije (na primer, Fakultet političkih nauka), ime i prezime autora, naslov, ime i prezime mentora (osobe koja će evaluirati rad), mesto i godinu. Naslov treba da bude jasan, jednoznačan, da što preciznije određuje problem i, poželjno, kratak. Ne sme biti imitacija naslova u večernjoj štampi.

Uvod sadrži cilj rada, definiciju problema, sažet pregled prethodnih razmatranja problema, tezu koja se nastoji izvesti radom. Uvod ne sme da pređe pola stranice, a preporučljivo je da to bude svega jedan pasus. U uvodu nema mesta uspomenu na iz detinjstva, voljenoj osobi i sličnim privatnim stvarima ukoliko ona nemaju neki poseban značaj, a ni napomenama tipa *Ja sam oduvek tragao za istinom* ili *Moja ljubav prema...*

Deo sa definicijama sadrži određenje građe, metoda, modela i terminologije u radu. Ovaj deo ne sme biti duži od nekoliko rečenica.

Analitički deo sadrži analizu problema i zaključke. U njemu mora jasno doći do izražaja argumentacije koja potkrepljuje tezu iz uvoda, te zaključak koji bi trebalo da sledi iz navedene argumentacije.

II Pristup

Pristup se tiče stava i argumentacije.

Rad se može pisati u prvom licu jednine *Ja smatram da ovaj problem...*, u prvom licu množine *Mi smatramo da ovaj problem...*, bezlično *Smatra se da ovaj problem...* ili nekom kombinacijom ovih pristupa. Najbitnije u izboru jeste da bude potpuno jasno čiji se stavovi, vrednovanja, analize, zaključci iznose i da to ne deluje

nametljivo. Rad ne treba da sadrži izlive osećanja, nepravde nanete autoru, autorova dobra dela i slično, osim ako to nije relevantno za temu.

U iznošenju argumenata treba se ograničiti na argumente za i protiv postavki relevantnih za samu temu rada. Treba izbegavati nejasne argumente, kao, na primer, *Razvoj zahteva...*, višeznačne termine, pozivanje na autoritete kao što su Frojd, Isus, vlada, Marks i drugi umesto sopstvene analize. Takođe, treba izbegavati logičke greške, kao što su, na primer, *argumentum ad hominem* *Autor je građanski sociolog/komunista*, tautologije tipa *Petar se dobro seća zato što ima dobro pamćenje*, zbrzana i neutemeljena uopštavanja, na primer *Celokupna srpska inteligencija je...*, te prazne tvrdnje, na primer, *Ova teorija je genijalna*. Najkraće rečeno tekst mora biti logički i sadržinski ispravan i baviti se temom.

III Jezičke odlike

Stil treba da bude jednostavan, rečenica kratka i jasna, bez suvišnih reči i rečenica. Cilj teksta je da informiše, a ne da pokaže autorove pesničke sposobnosti. Slaba sadržina odevena u pompezan stil deluje smešno. Izbegavajte otrcane fraze kao što su *Ovim radom pokušaću da odgovorim na pitanje na koje vekovima nemamo pravi odgovor* i slične.

Izbegavajte imperativ, jer deluje misionarski i vojnički, izbegavajte iskazivanje simpatija i antipatija, jer čitaoca ne zanimaju doživljaji vaše duše u susretu sa makroekonomskim planiranjem, obligacionim pravom ili položajem bazičnih političkih kategorija u nekom delu. Nemojte čitaocu *skretati pažnju* jer niste naučni saobraćajac, a kad tekst delite na odeljke, pododeljke i manje delove, potrudite se da potonji logički sledi iz prethodnog ili jasno recite da prelazite na nešto drugo. Pridržavajte se važećeg pravopisa šta god mislili o njemu.

IV Opšta uputstva

Pre predaje rada treba uraditi završne ispravke, na primer da iza zapete i tačke postoji razmak, da su reči pravilno podeljene na slogove pri prenosu u novi red, da međunaslovi ne ostanu da vise na dnu stranice, da proverite da li su rečenice gramatički ispravne i jasne... Propusti ovakve vrste ostavljaju utisak neozbiljnosti i površnosti u radu.